

говоримо про важливе

- Олена Кононко**
- 4 Розвиток особистості дитини в умовах сьогодення: інтерв'ю з експертом**

Розвиток особистості дошкільника був і залишається пріоритетним напрямом освітньої роботи — багатовекторним, невичерпним за своїм творчим потенціалом. Деякі його аспекти педагогіки успішно «задіяли», окремі до сьогодні залишаються в тіні. Думками про те, як сприяти розвитку особистості дитини, поділилася з редакцією журналу Олена Кононко, доктор психологічних наук, професор

- Олена Кононко**
- 7 Підтримка та захист особистісного здоров'я дошкільників: акценти для педагога**

У статті:

- авторська модель особистісного здоров'я дошкільників
- показники та рівні сформованості особистісного здоров'я дошкільників

- Олена Кононко**
- 13 Методи та прийоми підтримки особистісного здоров'я дошкільників**

Особистісне здоров'я — важлива складова гармонійної особистості. Адже воно дає змогу дитині поступово стати самодостатньою та навчитися успішно розв'язувати доступні віку життєві завдання. У статті розповідаємо, як зміцнювати особистісне здоров'я дошкільників та які методи для цього використовувати

забезпечуємо психологічний супровід

- Світлана Олексенко**
- 19 Замкнуті діти: виявляємо причину й допомагаємо впоратися з проблемою**

Інколи батьки й педагоги скаржаться: «Усі діти, як діти — грають разом, а він/ вона сидить осторонь, проводить більшість часу на самоті». Темперамент, характер чи перші прояви замкнутості? З'ясувати це потрібно якнайшвидше, аби за потреби вчасно допомогти дитині вийти із негативного стану. У статті — про те, звідки береться дитяча замкнутість, як її розпізнати та як вибудувати корекційну роботу

- 25 Алгоритм роботи з дитиною, яка має особливості поведінки**
- 26 Шість способів включитися в роботу, коли немає ані сил, ані бажання**
Пам'ятка для педагогів

комплектуємо методичний кабінет

- 28 Орієнтовна циклограма діяльності вихователя-методиста на травень**

скачайте на
emetodyst.expertus.com.ua

- 30 Підготовка до літнього періоду**
План педгодини

скачайте на
emetodyst.expertus.com.ua

професійно вдосконалюємося

- 31 План роботи з розвитку оцінювально-аналітичної компетентності педагогів**

скачайте на
emetodyst.expertus.com.ua

працюємо з нормативними документами

- 32 Як застосовувати Положення про атестацію педагогічних працівників: рекомендації МОН

застосовуємо ІКТ

- 33 Три способи, як швидко знайти потрібне, корисне й цікаве в е-журналі

Одна із переваг електронного журналу — можливість всього в кілька кліків віднайти необхідну інформацію. Тут не потрібно перебирати гори паперів, переглядати зміст кожного номера й напружено згадувати, де саме ви бачили потрібний матеріал. Ділимося секретами, як прискорити цей процес і полегшити свою роботу

працюємо з вихователями

Олена Літченко

- 36 Світ в об'єктиві, або Фотомоделювання в дитячому садку
Дізнайтеся:

- що таке фотомоделювання та які завдання воно допомагає розв'язувати
- які моделі з фото можна створити з дітьми та як це зробити

Лариса Юзмухаметова,

Оксана Дмитренко

- 41 Навчаємося спілкуватися з батьками вихованців без конфліктів: три експресзаходи для педагогів

Освітній процес у дитячому садку, вікові особливості, поведінка дітей — наріжні питання у спілкуванні вихователів з батьками, які потенційно можуть вилитися в конфлікт. Аби його уникнути, консультуйте педагогів, як тактовно спілкуватися та залагоджувати конфлікти

спілкуємося з батьками

- 46 П'ять правил онлайн-комунікації з батьками вихованців
Пам'ятка для педагогів

Тетяна Шинкар

- 47 Дитина йде до школи: готуємо батьків

Як допомогти батькам майбутніх першокласників налаштуватися на зміни та зрозуміти особливості поведінки дітей, які починають відвідувати школу? Скористайтеся готовим сценарієм мінітренінгу, який можна провести під час батьківських зборів

ГОТУЄМО ДО НАВЧАННЯ В ШКОЛІ

- 51 «Так» і «Ні» під час підготовки дитини до школи
Пам'ятка для батьків

- 52 Чи готова ваша дитина до навчання в школі
Опитувальник для батьків

скачайте на emetodyst.expertus.com.ua

- 54 Складні запитання дітей про школу: як відповідати

Старші дошкільники зазвичай проявляють інтерес до школи і ставлять дорослим про це багато запитань. Утім, така посилена цікавість не завжди свідчить, що дитина готова бути школярем. Шквал запитань може викликати страх перед невідомим: «Що мене чекає в новому середовищі?». Тож батьки й педагоги мають знати, як відповідати, аби знизити в дітей тривожність

- 60 Добірка ігор та вправ для профілактики дисграфії

СВЯТА Й ЦІКАВІ ПОДІЇ

- 62 Цікаве свято в травні

СПІЛКУЄМОСЯ З БАТЬКАМИ

Як допомогти батькам майбутніх першокласників налаштуватися на зміни та зрозуміти особливості поведінки дітей, які починають відвідувати школу? Скористайтеся готовим сценарієм мінітренінгу, який можна провести під час батьківських зборів

Тетяна Шинкар,
старший викладач кафедри
дошкільної освіти факультету
педагогічної освіти Київського
університету імені Бориса
Грінченка, канд. пед. наук

Дитина йде до школи: готуємо батьків

«**Ч**и готова моя дитина до школи? А чи не зарано ми її віддаємо? Чи не буде їй складно? Чи знайде спільну мову з новими друзями?» — це лише кілька найпоширеніших запитань, які турбують батьків старших дошкільників. Виявляється, тата і мами тривожаться з приводу майбутнього шкільного навчання своїх чад аж ніяк не менше, ніж діти. А подекуди й більше. Рекомендуємо проговорити про це з батьками вихованців під час батьківських зборів, які радимо організувати у форматі мінітренінгу.

МЕТА:

- допомогти батькам підготуватися до початку навчання дитини в школі;
- знизити тривожність, пов'язану із переходом дитини з дитячого садка в початкову школу.

ОБЛАДНАННЯ:

- бейджі;
- олівці;
- аркуші паперу зеленого, синього й жовтого кольорів;
- картинки із контурними зображеннями глечиків — за кількістю учасників;
- аудіозапис спокійної класичної мелодії.

Дотримуйтеся під час тренінгу таких рекомендацій:

- стежте за часом, щоб вкласти в регламент, намагайтеся не перевищувати часові межі, визначені для кожного завдання;
- уникайте тривалих дискусій щодо загальних питань;

- ставте такі запитання, щоб всі учасники мали змогу коротко висловитися;
- озвучте наприкінці зустрічі якусь важливу інформацію або роздайте учасникам матеріали із корисною інформацією за темою заходу — пам'ятки, буклети тощо;
- спонукайте учасників тренінгу до зворотного зв'язку — нехай поділяться враженнями, емоціями;
- обов'язково підбийте підсумки заходу й подякуйте учасникам за співпрацю

ХІД:

Ведучий вітається з учасниками тренінгу й озвучує мету зустрічі.

Ведучий: Вітаю, шановні батьки! Уже воєни ваші діти стануть школярами. А це — нові проблеми, нові успіхи й одвічні запитання: «Як навчатиметься моя дитина? Чи готова вона до школи?». Сьогодні ми зібралися саме для того, щоб про це поговорити. Але спочатку, будь лас-

ка, візьміть бейджі, що лежать на столі, напишіть на них своє ім'я й прикріпіть на грудях.

Розпочнімо з вітання. Я пропоную привітати одне одного гучними оплесками в долоні, які передаватимемо по колу.

Після привітання ведучий залучає учасників до гри, призначення якої — активізувати увагу, зблизити батьків і зняти загальне напруження.

Розминка «Лимон»

Мета: зняти психофізичне напруження, націлити учасників на продуктивну роботу.

Ведучий пропонує учасникам уявити, що в лівій руці вони тримають цілий лимон. Відтак якомога сильніше стиснути його, намагаючись вичавити весь сік: «Відчуваєте, як напружилася ваша рука й долоня? А тепер викиньте лимон. Що відчуваєте?». Далі ведучий пропонує учасникам «узяти» в цю саму руку новий уявний лимон і спробувати стиснути його ще сильніше. Після цього знову «викинути» фрукт і розслабити руку. На наступному етапі учасники мають стиснути руку так, що «витиснути» з лимона весь сік до останньої краплі й зрештою розслабити руку, аби той «випав» з неї сам. Такі самі дії повторюють і для правої руки.

Ведучий: Що ви відчували щоразу, коли розслабляли руку? Погодьтеся, відчуття були значно приємнішими, ніж тоді, коли долоня стискалася, а вся рука напружувалася. Бажаю усім нам хорошого настрою і легкого спілкування, аби ніхто не відчував напруження.

Вправа «Хвилювання»

Мета: визначити, наскільки батьки стурбовані майбутнім вступом дитини до школи та із чим це пов'язано.

На столі розкладені різноколірні аркуші паперу. Ведучий пропонує учасникам обрати й підняти аркуш того кольору, який відображає рівень їхнього занепокоєння з приводу майбутнього школярства дитини. При цьому розтлумачує градацію рівнів-кольорів: синій — «сильно занепокоєний», жовтий — «хвилююся час від часу», зелений — «не хвилююся зовсім».

Обговорення:

- Як гадаєте, у чому причина вашого занепокоєння? Чим воно викликане?
- Яка проблема турбує вас найбільше? Чому?

- Хто або що може допомогти вам заспокоїтися?
- Як можете пояснити свій стан абсолютного спокою?

Ведучий: Підіб'ємо підсумки цієї вправи. Не завжди у нас є час проаналізувати свій стан. Зараз ви провели певну роботу над собою й зробили перший крок до того, щоб з'ясувати, що найбільше вас турбує, як це подолати. Ті, хто не хвилюється зовсім, також змогли проаналізувати, із чим такий їхній спокій пов'язаний. Надалі всі ви зможете ліпше контролювати свої емоції.

Вправа «Асоціації»

Мета: визначити, з якими поняттями учасники тренінгу асоціюють школу.

Учасники тренінгу стають кружка і по черзі називають асоціацію до слова «школа», приміром «навчання», «оцінки» тощо. По завершенні вправи усі разом аналізують названі асоціації. Ведучий підводить учасників до думки, що ці асоціації обумовлені переважно їхнім власним досвідом навчання у школі. Відтак наголошує, що і надмірна тривожність, і байдужість батьків негативно позначаються на готовності дитини до школи.

Мінілекція «Готовність дитини до школи»

Готовність до навчання в школі — комплексне утворення, у структурі якого зазвичай виділяють три компоненти: морфологічну, психологічну й інтелектуальну готовність. Розглянемо кожну із них детальніше.

Морфологічна готовність — рівень розвитку психофізіологічних, фізіологічних і анатомо-морфологічних функцій і структур дитячого організму. Якщо цей рівень достатній, дитина легше витримує фізичні та розумові навантаження, адаптується до нових умов, розвивається далі. Важливими складовими морфологічної готовності є соматичне і психічне здоров'я дитини.

Психологічна готовність охоплює кілька аспектів. Передусім бажання дитини йти в школу, мотивацію до навчання, прагнення отримувати знання. А ще — уміння слухати й виконувати завдання вчителя, навіть якщо вона вони нецікаві.

Вольовий аспект психологічної готовності передбачає вміння дитини керувати собою,

своєю руховою активністю, що особливо важливо під час уроків. Тобто дитина має докласти звольових зусиль, щоб навчатися.

Емоційний аспект психологічної готовності — це вміння дитини правильно реагувати на оцінки й зауваження вчителя, бажання спілкуватися з однолітками й дорослими.

Інтелектуальна готовність до навчання в школі пов'язана з розвитком розумових процесів — умінням узагальнювати й порівнювати об'єкти, класифікувати їх, виділяти істотні ознаки, робити висновки. У дитини має бути сформований певний обсяг уявлень, зокрема образних і просторових, відповідний рівень мовленнєвого розвитку та пізнавальної активності.

Наприкінці міні-лекції ведучий пропонує учасникам тренінгу заповнити анкети «Чи готова моя дитина до навчання в школі».*

Ведучий: Зауважте, що без вашої батьківської підтримки й допомоги майбутньому школяреві не обійтися, навіть якщо він у вас найкращий, впевнений у собі, а ви в ньому. Поміркуймо, як має виражатися ця допомога? Як допомогти дитині підготуватися до шкільного життя?

Мозковий штурм «Що потрібно для успішного старту першокласника»

Мета: допомогти батькам визначити, які уміння та навички потрібно формувати в дитини.

Ведучий пропонує батькам скласти психологічний портрет успішного першокласника. Учасники тренінгу по черзі називають по одній характеристиці, яка на їхню думку має бути притаманна першокласнику. Батьки можуть називати як риси характеру, так і конкретні вміння чи знання. Ведучий записує усе перелічене на фліпчарті. Після цього учасники обговорюють записане та розмірковують, як сформувати та розвинути в дитини ту чи ту якість, навичку, вміння.

Вправа «Наші фрази»

Мета: розвивати вміння аналізувати свої висловлювання й дії; стимулювати застосову-

вати правильні мовленнєві звороти, щоб активізувати в дітей бажану поведінку під час підготовки до шкільного навчання.

Ведучий роздає учасникам картки із фразами, які найчастіше вживають батьки школярів, а також інші дорослі в оточенні дитини. Учасники по черзі зачитують ці фрази й коментують.

Орієнтовний перелік фраз:

- От підеш до школи, там тобі...
- Ти, напевне, будеш двієчником...
- Миколко, ти мені обіцяєш у школі не битися, не бігати, а поводитися тихо й спокійно?
- Лише спробуй-но мені зробити помилку в диктанті!

Ведучий нагадує учасникам, що замість того, щоб читати дитині нотації, погрожувати, ліпше з довірою й любов'ю сказати їй: «Я чекаю тебе зі школи, зустрінемося ввечері. Я впевнена(-ий), що ти з усім впорашся!».

Програвання фраз дає змогу батькам відкритіше коментувати написане, адже воно не стосується безпосередньо їх самих та їхніх дітей. При цьому в процесі обговорення кожен для себе робить певні висновки.

Ведучий: Пам'ятайте, не варто змушувати дитину давати обіцянки. Наприклад, не битися,

* Див. приклад анкети на с. 52 у цьому числі журналу.

добре вчитися, слухати вчителя тощо. Якщо дитина щось обіцяє, вона має це виконати, але обставини можуть бути різними.

*Ведучий повідомляє, що тренінг добігає кінця. Відтак роздає батькам буклети «Як підготувати дитину до школи»** та надає короткі рекомендації.*

Ведучий: Для того щоб дитина була успішною в школі, читайте з нею книжки, обговорюйте їхній зміст, переказуйте одне одному короткі сюжети. Будь-який вчитель одразу впізнає дітей, з якими вдома читають. Адаже ці діти мають добре розвинене мовлення, проявляють інтерес до книжок.

Обмежте дитині «телесеанси» до 30 хв на день. Під час перегляду телевізора в дітей не розвивається мислення, гальмується емоційна сфера. Вони поступово стають споживачами інформації, що не прагнуть до розумової діяльності, не вміють самостійно опрацьовувати почуте/побачене, не проявляють пізнавальної активності.

Ще одна сумнівна «радість» — комп'ютерні ігри. Вони тренують здебільшого швидкість реакцій й трішки увагу. При цьому тривалі сеанси призводять до наростання втоми та, як наслідок, нервового виснаження. Тому

стежте, аби дитина не проводила занадто багато часу в гаджетах. Натомість ліпше спонукайте її до сюжетно-рольових, дидактичних ігор.

І, звісно, не забувайте зміцнювати здоров'я дитини. Адаже це — запорука успішного навчання.

Вправа на рефлексію

Мета: допомогти батькам виразити свої емоції, поділитися враженнями наприкінці тренінгу.

Учасники отримують картинки із контурним зображенням глечика. Ведучий пропонує їм уявити, що глечик цей заповнений знаннями, які вони мали б отримати під час тренінгу. Відтак спонукає кожного лінією відмітити на глечику рівень своїх вражень, почуттів, набутих знань, і розфарбувати «вміст». **Обговорення:** Який ви зараз маєте настрій? Що відчуваєте? Які вправи вам запам'яталися, що змусило замислитися? Які відкриття для себе зробили? Чи корисною для вас була та інформація, яку ви сьогодні дізналися?

Після вправи на рефлексію ведучий дякує батькам за участь і бажає їм та їхнім дітям успішної й спокійної підготовки до майбутнього шкільного навчання.

** Див. буклет «Як підготувати дитину до школи: п'ять порад турботливим батькам» у журналі «Вихователь-методист дошкільного закладу» № 4/2021 на с. 40.

Понад 80 000 освітян
приєдналися
до Педрада.
А ви?

facebook.com/pedrada.osvita

